

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZIRLIYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 31 avqust 2019-cu il № 67 (2384) Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Prezidenti müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışla bağlı Sərəncam imzalayıb

Prezident İlham Əliyev avqustun 28-də Azərbaycan Respublikası və təndaşlarının 2019-cu il oktyabrin 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

AZERTAC xəbər verir ki, Sərəncama əsasən, 2001-ci ildə doğulmuş və çağırış gününədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş, habelə 1984-2000-ci illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində müddətli həqiqi hərbi xidmət kecməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüquq olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 2019-cu il oktyabrin 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılacaqlar.

Həmçinin "Hərbi vəzife və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xidmet müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları 2019-cu il oktyabrin 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılacaqlar.

"Eternity-2019" təlimində iştirak edəcək Türkiye və Gürcüstan hərbi qulluqçuları Bakıya gəlib

Sentyabrın 2-dən ölkəmizdə keçiriləcək "Eternity-2019" kompüter dəstəkli komanda-qərargah təlimində iştirak etmək üçün Azərbaycana gələn Türkiye və Gürcüstan Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyətinin tətənəli qarşılıqlı mərasimi olub.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, qonaqlar əvvəlcə hərbi hissənin ərazisində ucaldılan ümummilli lider Heydər Əliyevin büstü önünə gül dəstələri düzüb, Ulu Öndərin və ölkəmizin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad ediblər.

Azərbaycan, Türkiye və Gürcüstanın Dövlət bayraqları qaldırılıb və hər üç ölkənin Dövlət himnləri səsləndirilib.

Sentyabrın 6-dək davam edəcək təlim Silahlı Qüvvələrin Hərb Oyunları Mərkəzində və sehra şəraitində keçiriləcəkdir.

Təlimə hazırlıq dövründə qonaqlar üçün bir sıra mədəni-kütləvi tədbirlərin keçirilməsi planlaşdırılır.

Azərbaycanda “TurAz Qartalı-2019” təlimləri keçiriləcək

Azərbaycan Respublikası ilə Türkiye Respublikası arasında illik hərbi əməkdaşlıq planına əsasən, iki dövlətin Hərbi Hava Qüvvələrinin iştiraki ilə ölkəmizdə "TurAz Qartalı-2019" birgə taktiki-uçuş təlimləri keçiriləcək.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, sentyabrın 2-dən başlayacaq təlimlərdə MiQ-29, F-16, Su-25, P-235 "Kasa" təyyarələri, Mi-35, Mi-17, "Sikorski" UH-70, CH-47 "Çinok" və ATAKAH-1W helikopterlərindən ibarət 30-dək aviasiya vasitəsi iştirak edəcək.

Təlimlərdə Azərbaycan Hərbi

Hava Qüvvələri, Türkiye Hərbi Hava Qüvvələri, Hərbi Deniz Qüvvələri və Quru Qoşunlarının aviasiya vasitələrinin müşşərək fəaliyyətlərinin planlaşdırılması, əməliyyatların keçirilməsi üzrə qarşılıqlı fəaliyyət, döyüş uzaşması imkanlarının öyrənilməsi, axtarış-xilas etme tədbirlərinin icrası, havadan zərbələr endirməklə yer hədəfləri-

nin məhv edilməsi və digər tapşırıqlar yerinə yetiriləcək.

"TurAz Qartalı-2019" birgə taktiki-uçuş təlimlərində iştirak etmək üçün Türkiye Hərbi Hava Qüvvələrinin geniş tərkibdə uçuş və mühəndis-texniki heyəti ölkəmizə gəlib.

Təlimlər sentyabrın 16-dək davam edəcək.

İdeoloji iş və mənəvi-psixoloji təminat üzrə zabitlərlə seminar keçirilib

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi 2019-cu tədris ilinin hazırlıq planına əsasən, ideoloji iş və mənəvi-psixoloji təminat üzrə zabitlərlə seminar keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Müdafiə nazirinin müavini general-leytenant Kərim Vəliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin ordu quruculuğu işinə, ordunun döyüş qabiliyyətinə, onun şəxsi heyətinin döyüş və vətənpər-

vərlik ruhuna daim yüksək qiymət verdiyini bildirib.

Hərbi hissələrdə intizamın möhkəmləndirilməsi sahəsində həyata keçirilən fealiyyətlər və bu sahədə ideoloji iş və mənəvi-psixoloji təminat üzrə komandir müavinlərinin üzərinə döyüş qabiliyyətinə, onun şəxsi

heyətinin döyüş və vətənpər-

nazir müavini möhkəm hərbi intizamın ordunun keyfiyyətli döyüş hazırlığının təmin edilməsinin zəruri şərtlərindən biri olduğunu qeyd edib.

General-leytenant K. Veliyev bildirib ki, toplantıya cəlb olunan zabit heyəti bundan sonra da öz vəzifə borclarını məsuliyətlə yerinə yetirəcək, Ali Baş Komandanın ve Müdafiə nazirinin şəxsi heyət qarşısında qoyduğu vəzifə və tapşırıqların öhdəsində layiqince gəlmək üçün var qüvvələrini əsirgəməyəcəklər.

Ideoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin rəisi - Şəxsi Heyət Baş İdarəsi rəisi-nin müavini general-major Rasim Əliyev Azərbaycan Ordusunda nizam-intizamın yüksəldilmesi məqsədiyle görülən işlərdən və perspektivlərdən, intizamın möhkəmləndirilməsi sahəsində həyata keçirilən işlahatlardan, bu sahədə ideoloji

iş və mənəvi-psixoloji təminat üzrə zabitlərin üzərinə düşən vəzifələrdən danışır.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin nümayəndəsi Ruslan Əliyev "Azərbaycan Respublikasında 2019-cu ilin oktyabrında keçirilecek "Əhalinin siyahıya alınması" tədbiri ilə əlaqədar hərbi hissə və müəssisələrde hazırlıq işlərinin müzakirəsi" mövzusunda çıxış edərək hərbi şəhərciliklərə, qaz-

pali müəssisələrdə görüləcək işlərə aydınlaşdırır.

Toplantıda Respublika Hərbi Prokurorluğunun nümayəndəsi, ədliyyə polkovnik-leytenantı Ceyhun Cəfərov, eləcə də Müdafiə Nazirliyinin müxtəlif idarə və hərbi hissələrinin zabitləri çıxış edərək, ordunun döyüş qabiliyyətinə təsir edən bir çox mövzular etrafında fikir və mülahizələrini bölüşüb.

"Azərbaycan Ordusu"

"Azneft" İB-nin dalçıları Müdafiə Nazirliyi tərəfindən təltif ediliblər

"Azneft" İstehsalat Birliyinin Dalğıc Xidmətinin dalçıları qəzaya uğramış Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus "MiQ-29" qırıcı təyyarəsinin və pilotun axtarışı, tapılması və dənizdən çıxarılmasında yüksək peşəkarlıq nümayiş etdiriblər. Qarşıya qoyulmuş tapşırıqların yerine yetirilməsində yüksək fədakarlıq göstərərək fərqlənən dalçılar Müdafiə nazirinin müavini - Hərbi Hava Qüvvələri komandanı general-leytenant Ramiz Tahirovun müvafiq əmri ilə fəxri fəmanlarla təltif olubular.

"Azneft" İB-dən AZERTAC-a bildirilib ki, bu münasibətlə Dalğıc Xidmətində fəxri fəmanların təqdim olunması mərasimi keçirilib. "Azneft" İB-nin baş direktorunun müavini Əlimusa Quliyev fəxri fəmanları dalçılarla təqdim edib.

Qeyd edək ki, iyulun 24-de Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus "MiQ-29" qırıcı təyyarəsi gecə vaxtı təlim-məşq uçuşları keçirən zaman radarlardan itib və qəzaya uğrayıb. Xəzər dənizinə düşən təyyara uzun sürən axtarışlardan sonra tapılıb, qalıqları və pilotun nəşri dənizdən çıxarılıb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistən silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

30 avqust 2019-cu il.

Ermənistən silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçəpəli pulemyotlardan da istifadə etməkə le sutka ərzində atəşkəs rejimini 21 dəfə pozub.

Ermənistən Respublikası İcevan rayonunun Paravakar kəndində yerləşən mövqelərdən Qazax rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə, Berd rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Koxanəbi kəndində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərəf rayonunun işğal altında olan Göyər, Yarımcı, Ağdam rayonunun Şıxlər, Baş Qərvənd, Xocavənd rayonunun Kurokatkino, Füzuli rayonunun Qobu Dilağarda, Aşağı Seyidəhməddi, Qorqan kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərəf və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Azərbaycanın hərbi orkestri "Spasskaya başnya" beynəlxalq hərbi-musiqi festivalında çıxışlarını davam etdirir

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Məktəbinin hərbi orkestri və Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin Mahnı və Rəqs Ansamblı Moskvada keçirilən XII beynəlxalq hərbi-musiqi festivalında çıxışlarını davam etdirirlər.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, festivalın növbəti günü hərbçilərimiz çıxışlarına əvvəlcə milli hərbi marşlarıla başlayaraq Azərbaycan xalq musiqi nümunələrini də izleyicilərə nümayiş etdiriblər.

Xalq çalğı alətlərimiz - zurna və balabanın sədaları altında, milli geyimlərdə rəqsər ifa edən hərbçilərimiz yerli və xarici tamaşaçıların rəğbətinə qazanıblar.

On iki dövlətdən minden artdıqca musiqiçi, vokalist və rəqqasın iştirak etdiyi festival sentyabrın 1-dək davam edəcək.

"Paşinyan diqqəti ölkədaxili problemlərdən yayındırmaq üçün vəziyyəti qəsdən gərginləşdirir"

Bu fikirləri AZERTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin deputati Aydin Hüseynov deyib. Deputat qeyd edib ki, Nikol Paşinyanın hakimiyətə gəldiyi 1 il müddətində heç bir ciddi bir iş görə bilmədiyi üçün erməni cəmiyyətini "xarici düşmən təhlükəsi" ətrafında birleşdirməyə çalışır. Dağılıq Qarabağ probleminə görə çıxılmaz vəziyyətə düşmüş N.Paşinyan Ermenistanda çürük və yalanlarla dolu anti-Azərbaycan təbliğat maşını gücləndirir.

Milli Məclisin deputati qeyd edib ki, ATƏT-in Minsk Qrupu Ermənistən-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ciddi addımlar atır. Minsk qru-

pu yalnız radikal hərəkətləri təxirə salmaq üçün danişdiqları bir platforma halına gətirib. Ermənistən ATƏT-in Minsk Qrupunun vəsitiçiliyi ilə ciddi danişiqlər aparmaq əvəzinə Azərbaycanın səbrindən və münaqişənin dinc yolla həlli ilə bağlı üzərinə götürdüyü öhdələrdən sui-istifadə edir. Ermənistən bütün mümkün vəsitiçilərlə danişiqlər prosesini bloklayır, münaqişənin həllindən yayınır və işğalı, etnik təmizləmənin neticələrini davam etdirmek, status-kvonu saxlamaq üçün vaxt qazanmağa çalışır.

Deputat vurğulayıb ki, Paşinyanın bu açıqlamaları, ilk növbədə, BMT Təhlükəsizlik Şurasına,

ATƏT-in Minsk Qrupuna və bu qrupun həmsədri olan ölkələrə münasibətdə sərgilənən hörmətsizlikdən və bu küçə siyasetçisinin cavabı da sözügedən qurum və ölkələr tərəfindən verilməlidir.

Aydin Hüseynov qeyd edib ki, Ermənistən həm siyasi, həm də hərbi müstəvəde həyata keçirmək istədiyi bütün təxribatların qarşısı kəskin şəkildə alınacaq və "vəs-salam" sözünü Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri deyəcək. Sadəcə, "Qarabağ Azərbaycanındır" sözünün sonunda Ermənistən bir dövlət kimi mövcudluğunu da şübhə altına alacaq bir neçə nida işarəsi də ola bilər.

Ön xətdən reportaj

“Aprel döyüşləri ordumuzun şanlı tarixi qələbəsidir”

Minilliklərə söykənən qəhrəmanlıq ənənələrimizi yaşadan oğullar zaman-zaman yadelli işgalçılara qarşı Vətən, torpaq uğrunda döyüslərdə xalqımızın şanlı hərb salnaməsini yaratdilar. Düşmənə "Torpaqdan pay olmaz" dedilər igid ərənlər, qoç Koroğlunun, Dəli Domrulun, Qazan xanın, Babəkin, Xətainin, Cavad xanın övladları. Bu torpaqlar əcdadlarımızın, ata-babalarımızın ruhunu özündə yaşıdır deyə, onun uğrunda canlarını fəda etdilər. Tarixin ən sərt dönəmlərində xalqımızın varlığı, yaşarılığı naminə ər oğullarımız torpaq uğrunda ayağa qalxdılar, həyatlarından keçib şəhid oldular, Ana Vətənimizi qorudular. Bir qarış torpağımızdan belə keçmədilər. Qərinələr dolaşdı, illər keçdi, şəhidlərimizin qanı axan yer müqəddəs məkana çevrildi. Belə məqamlarda "Torpaq uğrunda ölen varsa, Vətəndir" misrasındaki böyük hikmət insanı düşündürür.

Daima qalibiyet bayrağını
başı üzerinde dalgalandırın
Vətəninizin mərd oğulları xal-
qımızın qəhrəmanlıq, sərkər-
dəlik tarixini keçən zamanlar-
dan üzü bəri belə şərəfle yaşa-
dib, bu gün də yaşadır, sabah
da yasadacaqlar. Şübəsiz...

Ordu ərazi bütövlüyümüzü qoruyan hərbi qüvvədirə, onu yenilməz edən əsgər və zabitlərimizin gücü, iradə möhkəmliyi, qorxmazlığı, döyük bacarığıdır. Bütün bunların tarixi köklərimizə və milli-mənəvi dəyərlərimizə bağlılığın, sədəqətin nəticəsi olduğu dəfələrlə təsdiqlənib. Bu gün düşmənlə temas xəttində döyük növbəsi çəkən Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitlərinin ruhunda milli-mənəvi dəyərlərimizə bağlılıq dayanır. Əcddadlarımızın, ata-babalarımızın, şəhidlərimizin qəhrəmanlıq ananalarına sadəcə dayanır.

Yenə Qarabağdayıq... Düşmənlə təmas xəttində - torpaqlarımıza çox yaxın olan bir məkəndayıq. O torpaqlarda əcdadlarımızın, ata-babaları-ımızın ruhu uyuyur, o torpaqlarda Qarabağ şəhidlərinin nigarən ruhu dolaşır. Tariximizdə yeni zəfər səhifəsi açan Aprel döyüşlərində Vətən üçün sevə-sevə ölümü gözə alan qəhrəmanlarımızla görüşə tələsdiyimiz günü xatırlayıram. O zaman ziyarət etdiyimiz yaralıların gələndən, gedəndən döyüşün gedisətni soruşmaları, onların sarıqla da olsa cəbhəyə qayıtmaga can atmaları, dostları, əsgər yoldaşları ilə birlikdə döyüşü davam etdirmək arzuları yadıma düşür. Aprel döyüşləri xalqımızın qəhrəmanlıq səhifəsinə qürurla yazılıcaq və qürurla xatırlanacaq tarixdir. Bu tarixi Azərbaycan xalqı böyük iftخار hissi ilə yaşadı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali

Baş Komandanı İlham Əliyevin dediyi kimi: "Aprel döyüşləri ordumuzun şanlı tarixi qələbəsidir".

Hərbi hissənin zabiti Eldəniz İsmayılov bölmələrimizdə düşmənlə təmas xəttinə çox yaxın məsafədə yerləşdiyini deyir: "Burada xidmət edən hər bir əsgər və zabit yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıqla malikdir. Onlar düşmənin bütün hərəkətlərini ayıq-sayıqlıqla izləyirlər. Düşmən atəşkəsi pozarkən tərəfimizdən zəruri tədbirlər görülür. Qısa müddətdə düşmən cavab atəşlə susdurulur. Şəxsi heyətimiz keçirilən təlimlərdə daima döyüş hazırlığını artırır. Belə bir məşhur deyim var: "Təlimdə ter tökən, döyüşdə az itki verə". Ordumuzda keçirilən irimiqyaslı taktiki təlimlər şəxsi heyətin peşəkarlığını və yüksək döyüş hazırlığına malik olduğunu nümayiş etdirir. Şəxsi heyət mənəvi-psixoloji və ictimai-siyasi hazırlığını artırmaqla xidmət etdiyi bölgə

mənin döyüş qabiliyyətini artırılmış olur. İctimai-siyasi həzirlik dəslərində şəxsi heyətlə milli-mənəvi dəyərlərimiz, qəhrəmanlıq ənənələrimiz mövzusunda geniş söhbətlər aparılır, onlara xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev irsi öyrədirilir, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin müasir ordunun quruculuğundakı fəaliyyəti geniş təbliğ olunur."

Ön xətt bölmələrimizdə xidmət edən şəxsi həyətin sosial-məişət şəraitinin ən yüksək səviyyədə qurulduğunu görürük. Əsgər yataqxanası, yeməkxanası, tibb məntəqəsi, ideoloji otaq, məişət otağı, hamam, əşya anbarı və digər xidməti otaqlar ilə yaxından tanış oluruq. Burada şəxsi həyətin asudə vaxtının səmərəli təşkili üçün de şərait yaradılıb.

Müşahidə məntəqəsində döyük növbətçiliyi aparan əsgərə yaxınlaşırıq. Gelişimizdən xəbərsiz olan əsgərin ne-

cə ayıq-sayıqlıqla düşmən tərəfi izlədiyini görürük. Orijentirləri dərindən mənimsədiyini deyən əsgər Seyyad Əsgərovla qısa dialoqumuz olur:

- Düşmənlə təmas xəttində xidmət etmək çətin deyil?
- Xeyr, eksinə, ön xətdə hərbi xidmət keçməyimlə qürrur duyuram.
- Gənc əsgərlərə nə deyər-

Güne esgencinde ne deyir
diniz?

- Çetinliklərdən qorxmasın-
lar. Hər birimiz Vətənə övlad-
lıq borcumuzu yerine yetirmə-
liyik. Azərbaycan əsgəri adını
şərəfli daşımali, onu uca tut-
malıyıq. Düşmən əsarətində
olan torpaqlarımızı azad et-
mek üçün Ali Baş Komanda-
nın döyüş əmrinə hazır olma-

Əsgər Natiq Məmmədov da ön xətdə xidmət etməkdən qürurlu olduğunu deyir: "Burada bir ailə kimiyik. Komandirlərimiz biz əşgerlərle böyük qardaş, dost kimi münasibət yaradıblar. Onlar düşmənlə temas xəttində necə davranmalı oldu-

ğumuzu, hansı hərbi vərdişlərin əsas olduğunu bize öyrədir-lər. Biz ona görə qürurluyuq ki, Vətənimizin keşiyində dayanıb, xalqımızı düşmən təhlükəsin-dən qoruyuruq. Torpağı, Vətəni biz oğullar qorumağa borclu-yuq. Onun uğrunda şəhid ol-mağda da hazır olmalıyıq".

Maga da hazır olmalıydı".
Ösgür Ataklış Cabbarzadə
də Natiqin fikirlerinə həmrəy
olur: "Xalqımızın qəhrəmanlıq
ənənələri var. O ənənələr bu
gün Mübariz, Fərid, Cingiz...
kimi qəhrəman oğullarımızı
yaşatmaqdadır. Biz Mübariz,
Fərid, Cingiz... kimi oğulların
şərəfli döyüş yollarını özümü-
za örnək bilirik"

Zə oñek bilirik .
Həmsöhbətim əsgər İlqar
Qurbanov da hər dəfə döyüş
növbətçiliyinə çıxanda qürur
hissi yaşadığını deyir: "Bilən-
də ki, Vətən sənə əmanətdir,
o zaman insanda məsuliyyət
hissi daha çox olur. Azərbay-
can bizim ana yurdumuzdur.
O yurd bizim hər birimizə doğ-
madır. Xalqımız bizə güvənir.
Təmas xəttinə yaxın məsafe-
lərdə yaşayan insanların rahat
yaşaması üçün gecə-gündüz
mövqelərimizdə döyüş növbə-
sindəyik. Onlar Azərbaycan
əsgərinə, zabitinə güvənir,
herbəcillərə fəxrlə baxırlar. Biz
xalqımızdan qüc alırıq"

Əsgər Səyyad Mövsümov silahlardan istifadə qaydalarını artıq mükəmməl öyrəndiyini söyləyir: "İriçaplı silahların taktiki-texniki xüsusiyyətlərini bilməm. Hərbi xidmətə gəldiyim ilk gündən təlimlərdə, məşğələlərdə silahlar barədə öyrənməyə çalışıram. Peşəkar komandirlərimiz silahlardan atış qaydalarını bize böyük həvəslə öyrədirlər. Biz düşmən işğalında olan torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşlərə hər an hazır olmalyıq. Onun üçün də döyük hazırlığımızı daima artırırıq. Bu bizim Vətən qarşısında ən müqəddəs borcumuzdur."

Ön xətt bölmələrimizdə xidmət edən şəxsi heyətlə söhbatdən sonra düşüncələrimə bir fikir hakim keşilir: Ümid sənədir ancaq, Azərbaycan əsgəri. İnanırıq ki, Azərbaycanın döyük salnaməsinə yeni zəfər tarixini sən yazacaqsan!

Lale HÜSEYNOVA,
"Azerbaycan Ordusu",
foto
çavuş
Nemir BONAUQVUNDUQ

Hərbi birlikdə təlim-metodiki toplantı keçirilib

Müdafie nazirinin təsdiq etdiyi 2019-cu ilin döyüş hazırlığı planına əsasən, hərbi birləşmə və hərbi hissələrinin tabor komandirləri və onların müaviləri ilə təlim-metodiki toplantı kecirilib.

Müdafie Nazırılı Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, hərbi qulluqçuların döyüş hazırlığı üzrə nəzəri bilikləri, praktiki vərdişləri, sürücülük və atas bacarıqları voxlanılıb.

Və atəş bacarıqları yoxlanılıb.
Toplantının praktiki hissə-sində gecə şəraitində keçirilən dövüs atışlı təlim zamanı ta-

bor komandirləri və onların müavini ləri hölmələrin və atə-

şin idarə edilməsi üzrə tapşırıqları icra ediblər.

"Hərbiyyə-2019" layihəsi uğurla davam etdirilir

Müdafiə Nazirliyi, "ASAN xidmət", Gədəbəy rayon İcra Hakimiyyəti, "ASAN Köñüllüləri" təşkilatı, Türk Əməkdaşlığı və Koordinasiya Agentliyi (TİKA), Cavad xan Tarix və Mədəniyyət fondunun birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən "Hərbiyyə-2019" layihəsi uğurla davam etdirilir. Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, "Hərbiyyə" hərbi vətənpərvərlik düşərgəsinə toplaşan respublikanın 10 bölgəsinə təmsil edən yüzdən çox gənc Gədəbəy rayonunun müdafiəsində dayanan hərbi hissənin qonağı olub, şəxsi heyatla görüşüb, əsl əsgər həyatı yaşayıblar.

Gənc vətənpərvərlərə bələdçilik edən Müdafiə Nazirliyinin məsul əməkdaşı, Əməkdar inçəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdçüsü, polkovnik Abdulla Qurbanı bölgənin təbii-coğrafi şəraitini, bu bölge uğrunda ge-

dən uğurlu döyüşlərin xronikası, qəhrəmanları və şəhidlik zirvəsinə ucalan ölməz ığidləri haqqında ətraflı məlumat verib.

A.Qurbanı bildirib ki, Gədəbəy rayonu respublikamızın mühüm strateji əhəmiyyətli bölgələrindəndir. Azərbaycan-Ermənistən dövlət sərhədində yerləşən bu bölge uğrunda nənəkor qonşularımız zaman-zaman təxribatlara əl atmış, torpaq iddiaları ilə mənfur niyyətlərini həyata keçirmək üçün daim o vaxtki sovet rəhbərliyinin dəstəyini almaq üçün hiyləgər siyaset yürütmüşlər. Vaxtile ulu öndərimiz Heydər Əliyev daşnak tör-töküntülərinin arzularını ürəklərində qoymuşdu. Üzdəniraq erməni yazıçısı, daşnak Zori Balayanın "qərtəl yuvası" adlandırdığı quldur yuvası Başkənd, eləcədə Şinix mahalının bir çox yaşayış məntəqələri məhz ığid oğullarımızın qəhrəmanlığı sayəsin-

də düşməndən təmizlənmişdir.

Dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin sayəsində digər sərhədyanı bölgələrdə olduğu kimi, Gədəbəyin de müdafiəsi yüksək səviyyədə təşkil olunmuş, ən müasir müdafiə mövqeləri yaradılmışdır. Azərbaycan Ordusunun buradakı bölmələri geceli-gündüzlü Gədəbəyin keşiyini çəkir, düşmən təxribatlarının qarşısını alaraq Vətən qarşısında əsgəri borclarını şərəfle yeriňe yetirirlər.

"Hərbiyyə" hərbi vətənpərvərlik düşərgəsinin sakınları

bu əməliyyatlarda iştirak edib, güclərini sınayıblar.

Könüllülərin qorxmazlığı, mübarizliyi və bütün çətinliklərdən uğurla çıxmaları Vətən əsgərlərini sevindirib.

Silah-sursat və digər hərbi avadanlıqların nümayiş etdirildiyi sərgide isə respublikamızda istehsal olunan silah-sursat, bir çox hərbi təyinatlı avadanlıqlar xüsusilə böyük maraq oyadıb. Peşəkar zabitlər, eləcə də həzirdə "ASAN xidmət"də çalışan ehtiyatda olan qazi zabitlərimiz Elvin Hüseynov, Əliağa Zeynalov, Elşad Haşimov, Nəbi Şükürov və Natiq Mehdiyev könüllülər üçün hərbi hazırlıq məşğələləri keçib, təhlükəsizlik qaydalarını izah edib, suallarını cavablandırıb. Silahların sökülbü-yıgilması, normativlərin qəbulu üzrə komandalararası yarışlar keçirilib.

"Ağdam" komandası bütün normativlər üzrə yüksək nəticələr qazanıb. Milli Aviasiya Akademiyasının tələbəsi Rəşad Meherremov, Türkiye Yalova Universitetinin tələbəsi Fidan Məmmədova, Bakı Dövlət Universitetinin tələbəsi Günel Ağayeva və başqaları yarışlarda xüsusi fərqlənlərlər.

Yarış qaliblərindən bir qrupu Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Əsgər Aznaurovun adı və qəhrəmanlığı ilə şöhrət qazanmış, bu gün də ığid oğullarımızın məskən salaraq keşiyində durduğu "İsgəndər qalası"na

qalxmaq, şəxsi heyətlə görüşmək və döyüş növbəsində dayanmaq şərfinə nail olublar.

Azərbaycan Milli Konservatoriyasının tələbəsi Rəşad Əliyev ifa etdiyi xalq və estrada mahnıları ilə əsgərlərde xoş ovqat yaradıb.

Polkovnik-leytenant Eldəniz

Nəsirov qaliblərə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəşri olan "Səninle fəxr edirik, Azərbaycan əsgəri" adlı kitabları hədiyyə edib.

Gənc vətənpərvərlər "Əsgər payı" sərgisi ilə tanış olub, yamacda qurulan çadırlarda əsgərlərin açıqları nəhər süfrəsinə dəvət ediliblər.

Nahardan sonra 1992-ci ilin avqust ayında ağır döyüşlər ge-

dən Mutudərə kəndinin yaxınlığındakı zirvəde "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünmez!" devizi altında anım tədbiri keçirilib. Gənc vətənpərvərlər Mutudərə kəndinə çəkilən yeni yolun ilk yolcusu olaraq zirvəyə doğru irəliləyiblər.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Məzahir Rüstəmovun şəhid olduğu zirvədə əsgərlərin ucaldığı abidə ziyaret olunub, qarşısına gül-çiçək dəstələri düzüllüb.

Polkovnik A.Qurbanı Milli Qəhrəmanın qısa, lakin şərəfli ömür yolundan, əfsanəvi qəhrəmanlıqlarından dənişib. Onun son gülləsinədək vuruşduğunu, düşmənə xeyli itki verdiyini, son nefesində isə "Vətənə canım fəda!" deyərək quldurlara əsir düşməmək üçün qumbaranı sinəsinə sixaraq özünü və bir neçə düşməni məhv etdiyini bildirib.

Hərbi qulluqçular və gənc vətənpərvərlər çıxış edərək "Qəhrəmanlıq qəhrəmanla ölmür. Onun ömrü uzun olur. Biz də Məzahir kimi ığid oğulların qəhrəmanlıqlarını təkrar etmək üçün Ali Baş Komanda-

nın əmrini gözləyirik və Qarağab uğrunda mübarizəyə hər an hazırıq!", - deyiblər.

Şəhid zabit Məzahir Rüstəmovun atası professor İzzet Rüstəmov və anası Rəfiqə xanım göstərilən diqqət və qayğıya, ehtirama görə Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə, Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə və "Hərbiyyə-2019" layihəsinin təşkilatçılarına minnetdarlıq ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin İnsan Resursları və Təlim şöbəsinin müdir müavini Cahangir Hacıyev və "ASAN Könüllüləri" Təşkilatının sədri Səbinə Cabbarova buiki layihənin yüksək səviyyədə təşkilinə göstərdiyi köməyə görə Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə təşəkkürlerini bildiriblər.

Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin təşviqat qrupunun səsləndirdiyi "Zəfer marsı"nın sədaları altında "Hərbiyyə-2019" layihəsinin bir günü də unudulmaz xatırılərə başa çatıb.

Milli qəhrəmanlarımız

Şəhid Samid İmanovun anim mərasimi keçirildi

Aprel döyüslərində adını hərb tariximizin qəhrəmanlıq səhifəsinə şərəflə yazan oğullardan biri də Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Samid İmanov oldu. O, peşəkar, vətənpərvər ordu zabitini kimi sonadək döyük tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirdi, düşmən təxribatlarının qarşısını cəsarətə aldı və Vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda canından, qanından keçdi...

Bu günlərdə Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzində Milli Qəhrəman Samid İmanovun anim mərasimi keçirildi. Millət vəkilinin, qəhrəmanın döyükü yoldaşlarının, "N" hərbi hissənin bir qrup şəxsi heyətinin, ailə üzvlərinin, şəhid ailələrinin, incəsənət xadimlərinin, ədəbiyyat nümayəndələrinin iştirak etdiyi anim mərasimi xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və şəhidlərinin əziz xatirəsinin bədqiqlik sükutla yad olunması, Dövlət himminin səsləndiril-

Ordumuzun Aprel zəfərində neçə-neçə vətənpərvər, peşəkar hərbi qulluqçularımız Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda gedən ağır döyük lərda şücaət, qəhrəmanlıq göstərərək canlarından keçdi, Vətən, torpaq namənə şəhid oldular. Raqif Orucov, Elnur Əliyev, Murad Mirzəyev, Samid İmanov kimi xalqımızın qəhrəman oğulları işgalçı Ermənistan ordusunun təxribatlarının qarşısını mərdliklə alaraq, ən ali zirvəyə - şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. İllər, əsrlər keçəcək, nəsillər dəyişəcək, xalqımız onların hər birinin müqəddəs ruhu qarşısında hər zaman baş əyib, şəhid adlarını dərin ehtiramla yad edəcək. Torpaq uğrunda şəhid olan Vətənimizin qəhrəman övladlarının keçdiyi şərəflə ömür yolu tariximizin şanlı səhifələrinə qızıl hərflərlə həkk olunub.

məsi ilə başladı.

H.Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin rəisi vəzifəsini icra edən mayor İlkin Qayıbov Milli Qəhrəman Samid İmanovun keçdiyi qısa, lakin şərəflə ömür yolundan danışdı: "Qeyd edim ki, Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin şəxsi heyəti belə bir qəhrəman Azərbaycan oğlunun anim mərasimini keçirməkdən qürur duyur. Ordumuzun şəhid mayoru Samid İmanov 14 oktyabr 1981-ci ildə Neftçala rayonunun Həsənabad kəndində anadan olub. Orta məktəbi əla qiyamətlərle bitirən Samid 1999-cu ildə sənədlərini Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə təqdim edir. 2003-cü ildə həmin məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirib "N" hərbi hissəsində zabit kimi xidmətə başlayırdı".

Zabit onu da qeyd etdi ki, 4 aprel 2016-cı ildə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda vəzifə borcunu layiqince yeriňe yetirərək şəhid olan mayor Samid İmanov 19 aprel 2016-cı ildə Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham

Oliyevin sərəncamı ilə xüsusi xidmətləri nəzərə alınaraq, döyük tapşırığını yerinə yetirərək göstərdiyi igidiyi görə ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görürlər." Hər birimiz şəhidik ki, ölkə Prezidentinin ordumuza diqqət və qayğısı gündən-günə artmaqdə davam edir. Şəhid ailələrinə, müharibə əlliərinə, veteranlarına qayğısını heç zaman əsirgəmir. Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva daima şəhid ailələri, müharibə əlliəri ilə görüşlər keçirir, onların mövcud problemləri ilə maraqlanır, sosial rifah halının yaxşılaşdırılması istiqamətində böyük işlər görürər.

Anim mərasimi Milli Qəhrəmana həsr olunmuş filmin nümayişi ilə davam etdi.

Merasimdə çıxış edən Millət vəkili Arif Rehimzadə Samid kimi oğulların qəhrəmanlığının Azərbaycan gəncliyinə nümunə olduğunu vurğuladı: "Torpaq uğrunda şəhid olan övladlarımızın əziz xatirəsi hər zaman xalqımızın yaddaşında yaşayacaq. Samid vətəndaş mövqeyi nümayiş et-

dirdi. Döyükədə elinin, obasının adını uca tutaraq, qəhrəmanlıq göstərib şəhid oldu. Onun adı qəlbimizdə hər zaman yaşayacaq".

Milli Qəhrəmanın döyükü yoldaşları çıxışlarında Samidin ruhunun onlara birlikdə olduğunu, onun şərəflə döyük yolunu davam etdiriklərini və şəhidlərimizin qisasının yerde qalmayacağını bildirdilər.

Təqnidçi-şair, yazıçı Əsəd Cahangir çıxışında İsləm dinnində şəhidliyin ali məqamda yer almاسından, ədəbiyyatımızda Qarabağ müharibəsi

mövzusunun aktual olmasından geniş bəhs etdi.

Şəhid mayorun ailə üzvləri onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə və Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə dərin minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı şəhid mayor Samid İmanovun xatirəsinə həsr olunmuş anim mərasimi ədəbi-bədii kompozisiya ilə sona çatdı.

Lala HÜSEYNOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

Qubada şəhid ailələrinin, müharibə əlliərinin, iştirakçılarının, müharibə veteranlarının, həmcininin 20 Yanvar şəhidlərinin ailə üzvləri olan yeniyetmə və gənclərin cəlb olunduğu bir həftəlik düşərgəyə yekun yurulub.

AZERTAC-in bölgə müxbiri xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Gənclər Fondu, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti və Tərxis Olmuş Hərbçilərin Gəncləri Məarifləndirmə İctimai Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilen "Vətən bize əmanətdir" yay istirahət düşərgəsində 100 nəfər yeniyetmə və gənc iştirak edib.

Müdafia Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti və Daxili İşlər Nazirliyinin tərəfdəşliq etdiyi layihə cərçivəsində düşərgə iştirakçıları bir həftə ərzində müvafiq qurumların hərbi hissələrində təlimlərə cəlb olunub, hərb elminin sirlərinə yiyələnilər. Yeniyetmələrə silah və hərbi texnika, əsgərlərin yaşam tərzi, sərhədlerimizin qorunması haqqında peşəkar zabitlər tərəfindən ətraflı məlumat verilib.

Düşərgədə olduğu müddətdə gənclər Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Vahid Quliyev, Aprel döyüslərinin iştirakçıları,

"Vətən bize əmanətdir" yay istirahət düşərgəsi sona çatıb

Olimpiya çempionları, Milli Məclisin deputatları və Azərbaycanın nüfuzlu universitetlərinin rəhbərliyi ilə görüşlər keçirib, Quba və Qusarın görməli yerlərini geziblər.

Qusarda Milli Qəhrəman Cingiz Qurbanovun məzarını ziyarət edən gənclərə onun qısa, lakin şərəflə ömür yolu haqqında ətraflı məlumat verilib.

Düşərgənin son günü layihə iştirakçıları ilə Quba rayon İcra

Hakimiyyətində görüş keçirilib.

Tərxis Olmuş Hərbçilərin Gəncləri Məarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Emin Həsənli bildirib ki, layihənin əsas məqsədi gənclər arasında hərbi vətənpərvərliklə bağlı təbliğat işlərini aparmaq, gənclərdə ordumuza olan inamin artırılmasına dəstək olmaqdır.

Layihənin əhəmiyyətindən danışın natıqlər torpaqlarımızın işğal altında olduğu bir vaxt-

da bilikli və cəsur zabitlərimizə daha çox ehtiyac duyulduğunu qeyd ediblər.

Tədbirdə bildirilib ki, dövlətimiz tərəfindən gənclərin vətənpərvər ruhda böyüməsi ilə bağlı çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilir. Bu işdə vətəndaş cəmiyyəti də fəal iştirak etməlidir. Çıxış edənlər ölkəmizdə Vətən uğrunda şəhid olan hər bir hərbi qulluqçunun adının əziz tutulduğunu, ailələrinin isə dövlət

səviyyəsində diqqət və qayğı ilə əhatə olunduğunu deyiblər.

Görüşdən sonra Quba Soyqırımı Memorial Kompleksini ziyarət edən düşərgə iştirakçıları ermənilərin törətdikləri soyqırımı haqqında ətraflı məlumatlandırlılar.

Bildirilib ki, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə yaradılan Quba Soyqırımı Memorial Kompleksi 2013-cü il sentyabrın 18-də açılıb. Kompleksdə XX əsrin əvvəllerində Quba şəhərinin müxtəlif ərazilərinin görüntüləri, o zaman burada aparılan tikinti-quruculuq işləri, əhalinin həyat tərzi haqqında fotolar var. Burada quraşdırılmış sensor ekranlı monitordakı xüsusi xəritədə ermənilərin ötən əsrə xalqımıza qarşı respublikamızın müxtəlif bölgələrində həyata keçirdikləri soyqırımı aktları barədə bir neçə dilədə məlumat əldə etmək mümkündür.

Quba soyqırımı məzarlığı 2007-ci il aprelin 1-də ərazidə torpaq işləri görürlərək aşkarlanıb. Bundan sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Arxeologiya və Etnoqrafiya Institutunun əməkdaşları tərəfindən kütləvi məzarlıqlarda geniş tədqiqat işləri aparılıb. Tədqiqatlar nəticəsində məzarlığın 1918-ci ildə ermənilərin yerli dinc əhaliyə qarşı törətdikləri soyqırımı ilə bağlı olduğu müəyyən edilib.

Hərb tariximizdən

Şah İsmayıllı Xətai sərkərdə kimi

1555-ci ilin mayında Amasya sülh müqaviləsi elde edilənədək Şah Təhmasib ilə Sultan Süleyman arasında çox gərgin münasibət mövcud idi ve bu gərginlik iki hökmədarın yazılışmalarında da özünü qabarıq şəkildə göstərirdi. Qarşılıqlı ittihamlar, təhdidlər bu yazılışmaların aparıcı xəttinə çevrilmişdi. Şah Təhmasib 1554-cü ilde yazdıgı cavab məktublarından bərində məzheb məsələləri ile bağlı Osmanlı sultanının kinayeli iddialarına cavab verəkən tövsiyə edirdi ki, Sultan Süleyman məzheb məsələləri ilə bağlı fikir söyləyəndə mövzunun mahiyyətindən uzaq olan bəzi alımlıların danışdırılmasına, kimlərinə nə vaxtsa eşitdiklərinə, hansısa şeyxin yuxuda gördükərlərinə, rəvayətlərə əsasən söylənlərə istinad etməsin, bu mövzuda olan mətəber təfsirlərə, risalələrlə tanış olsun.

Şah İsmayıllı şəxsiyyəti ətrafında qeyri-obyektiv mühitin yaradılması cəhd, əslində, yeni deyil. Bir-mənalı şəkildə demək olar ki, bu sahədə artıq bir "məktəb" de formalaşmış və bu "məktəbin" mərkəzi Azərbaycandan kənardır. Sözsüz, burada belə bir iddia ortaya qoyulmur ki, bu gün Azərbaycan ictimai fikrinə sınnmasına cəhd göstərilen subyektiv yanaşmalar həmin məktəbdən qaynaq alır. Amma Şah İsmayıllı tarixini müyyən qədər bəzə de araşdırılmış və bize de məlumdur ki, bu tarixi şəxsiyyətin fenomenal keyfiyyətləri ilə bağlı Azərbaycandan kənardə aparılan araşdırılmalar da, demək olar, böyük qısqanlıqla qarsılanıb.

Şah İsmayıllı şəxsiyyəti haqqında Azərbaycanın ictimai fikrində yanlış təsəvvürün yaradılması ilə bağlı bir neçə il əvvəl de Azərbaycan daxilində bir kampaniya başlanıb. Belə kampaniyalara cavab verilməsi baxımından Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Tarix İnstitutu tərəfindən aparılan maraqlı tədqiqatlarla bərabər, Şah İsmayıllı haqqında tərcümə edilib ictimaiyyətə çatdırılan mətəber mənbələr, habelə 2014-cü ilde Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri, akademik Ramiz Mehdiyevin "Şah İsmayıllı Səfəvi: hökmədarın və döyüşçünün portreti" kitabı tutarlı elmi əsərdir. Tarixlə ve Səfəvilər mövzusu ilə az-çox məşğul olanlar bilirlər ki, akademik Ramiz Mehdiyevin bu əsərində Şah İsmayıllı şəxsiyyətinin dəyərləndirilməsi üçün elmi və obyektiv konseptual çərçivə mövcuddur.

Şah İsmayıllı dövlətçilik zekası və təşkilatlıq qabiliyyəti onun tarixi dəyərini təsdiq edə biləcək ən mühüm keyfiyyətlərdən biridir. Dünya təcrübəsində belə bir hal yoxdur ki, 12-13 yaşlarında bir uşaq ətrafındakı 7 nəfərlik hamisi ilə ayağa qalxın və dünya mənzərəsini dəyişdirəcək yeni bir dövlət yaratmaq uğrunda hərəkata basla-sın, qısa müddətdən sonra da kifayət qədər mürkkəb və qeyri-münnasib bir şəraitdə karşısına qoyduğu nəhəng vəzifələrin hellinə nail olsun. Şah İsmayıllı həle valideyn qayğısına möhtac olduğu halda bölgədə firtına qoparan bir hərəkatın lideri, ideya-siyasi ilhamvericisi, on minlərə insani öz ətrafında birləşdirən rəhbər olaraq mübarizə meydانا atıldı, bölgənin kifayət qədər güclü dövlətlərini qarşısında diz çökməye məcbur etdi və Səfəvi dövləti kimi böyük bir imperiya-

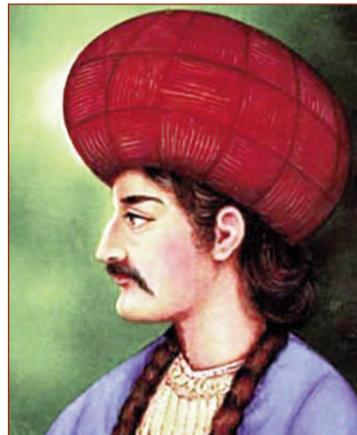
nın əsasını qoyma. İlk baxışdan möcüze kimi görünəcək bir nəticəyə sahib olması, elə Şah İsmayıllı şəxsiyyətinin möcüzəsi sayıla bilər. Bu nağıl deyil və ya İsmayıllı Mirzə öz hərəkatına başlayanda dünya o dərəcədə sərsəm vəziyyətdə deyildi ki, 12 yaşında olan hər uşaq dünyunu dəyişdirmək gücünə malik olsun. Bu nağılvari möcüzəni de Şah İsmayıllı yaratdı.

Kiçik yaşlarında olmasına baxmayaraq, Şah İsmayıllı birmənalı şəkildə başladığı hərəkatın lideri idi. Bütün dünya Şah İsmayıllı ilə hesablaşmaq məcburiyyətində qaldı, Şah İsmayıllı fenomenini təsdiqləməmiş oldu.

Şah İsmayıllı Azərbaycan dövlətçiliyinin daha səbatlı təcrübəsini yaratdı, kifayət qədər işlek və səmərələr bir idarəciliq sistemi təşkilatlandı və bunu, özündən sonraq nesilləre miras qoyma. Bu dövlətçilik sistemi de Şah İsmayıllı o zaman üçün yeni və aktual olan dövlətçilik dünyagörüşünün və təfekkürün əyani ifadə forması idi. Xüsusilə, Azərbaycan torpaqlarının vahid dövlət çərçivəsində birləşdirilmesi Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin yeni bir səhifəsinə təşkil edirdi. Şah İsmayıllı yaratdığı dövlətçilik 235 il ömrü sürdü və xələfləri tərəfindən onun yolunun düzgün davam etdiriləcəyi təqdirdə bu dövlətin ömrü hələ uzun da ola bilərdi.

Şah İsmayıllı öz dövlətini Azərbaycanda yaratdı. Azərbaycana sahib olmayı hələ hərəkatının evvelində bütün tərefdarlarına bəyan edən və onların dəsteyini alan Şah İsmayıllı bu məqsədə nail olandan sonra səltənetin hüdudlarının genişləndirilməsinə başladı, Azərbaycanı, müasir İranın bütün ərazi-sini, Türkiyənin, İraqın, Əfqanistannın və Orta Asyanın müyyən hissələrini birləşdirən böyük imperiya yaratdı. Şah İsmayıllı hərəkatının əsas qüvvəsini, ilk növbədə, Azərbaycanın yerli əhalisi, Azərbaycanda və Yaxın Şərqi yayılan türk tayfaları təşkil edirdi. Şah İsmayıllı idarəciliq aparatını, hətta Azərbaycandan kənardə olan vilyətərin rəhbərliyini Azərbaycan türkələri təşkil edirdilər. Dövlətin gücə vasitəsi olan qoşunlar Azərbaycan türkələrindən təşkil olunmuşdu, səltənetin ictimai, siyasi, hərbi həyatı türkələr tərəfindən müyyənəşdirildi. Belə olan təqdirdə Səfəvilər dövləti ne üçün Azərbaycan dövləti kimi qəbul olunmasın. Bu dövlətin bir çox dəyerlərinin hazırlı Azerbaycan sərhədlərindən kənardə qalmamasını Şah İsmayıllı şəxsiyyətin təftiş üçün istifadə edilməsi daha çox subyektiv yanaşma olardı. Böyük Britaniya kimi bir dövlət imperiyasını itirədə, imperiya tarixi milletin şərəfli bir tarixi kimi elə indi de anılmaqdadır. Şah İsmayıllı və tariximizə münasibətde de belə bir yanaşma daha məntiqli görüne bilərdi.

Kiçik yaşlarında olmasına baxmayaraq, Kütləvi təriqətin və siyasi hərəkatın ideya rəhbəri və təşkilatçı olması da Şah İsmayıllı adına yazılıcqəbənzərsiz bir keyfiyyətdir. Şah İsmayıllı hərəkatına qoşulmuş olan türk tayfalarının üzvləri mürşidi-kamil olan Şah İsmayıllı sonsuz sədaqətə bağlı idilər. Bu bağlılıq bəzi hallarda ifrat şəkildə də özünü göstərirdi. Doğrudur, bu ifratlığı Şah İsmayıllı qəbul etmirdi. Lakin mürşid-mürşid arasındakı bu münasibətlər Şah İsmayıllı hərəkatı daxilində intizam, təşkilatçılığın əldə edilməsi-

nin başlıca vasitələrindən biri oldu. Öz hərəkatında dini və siyasi məzmunu vəhdət şəklinde birləşdirə biləməsi və bu vəhdəti insanların əqidəsinə çevirə biləməsi de Şah İsmayıllı liderlik keyfiyyətinin daha bir parlaq nümayişi idi. Şah İsmayıllı hərəkatında dini və siyasi məzmunları bir-birindən ayırmak mümkün deyildi. Bu məzmunlar ayrı-ayrılıqla gözənlənilərə nəticəni verə də biləməzdi. Amma bu məzmunları bir-birinə qovuşdurmaqla, qarşısına qoyma aly məqsədə çatmaq üçün Şah İsmayıllı daha tesiri və qətiyyətli bir qüvvə və vasitə əldə etmiş oldu.

Dinin və siyasetin Şah İsmayıllı tərəfindən yaradılmış vəhdəti onun dövrü və mühiti üçün son dərəcə canlı olan bir dünyagörüşünə və ideologiyaya çevrildi. Bu dünyagörüşü cəhalətə, fanatizmə, korafehmiliyə dayaqlanan bir dünyagörüşü deyildi. Əksinə, həmin dünyagörüşü yeni və uzunmürlü bir dövlətin qurulmasına zəmin yaradan dünyagörüşü və ideologiya oldu. Şah İsmayıllı şəcəriliyi də bu gün ifratçılığı ilə seçilən bəzi şəhərətərəfli əməkdaşlıqların oxşarı deyildi. Teriqt mürşidi kimi, Şah İsmayıllı müsəlmanlar arasında dini maariflənmənin, dini zəka və təfekkürün inkişafının tərəfdarı idi.

Şah İsmayıllı yalnız teriqt və siyasi hərəkat lideri deyildi. O həm de Azərbaycan və dünya hərəkatının en yaddaşanlıqdan bərindən biridir. Şah İsmayıllı dünya tarixinin az-az tanınmış şəxslərindən ki, həm siyasi rəhbərliyi, həm herbi rəhbərliyi, həm de döyüşcülüyü özündə birləşdirmişdi.

Şah İsmayıllı soyuq silah dövrünün son böyük cəngavərlərindən biri sayıla bilər. Onda Heyrət ediləcək fiziki güc var idi və onun döyüşkənliyi də bu fiziki gücən qaynaqlanırdı. Hərəkatına başladığı ilk günlərdən de Şah İsmayıllı bu hərəkatın vuran eli idi və sonsuz fədakarlıqla bütün döyüşlərinə qaynar nöqtəsinə gərginliyini öz üzərinə götürürdü. Yəni, Şah İsmayıllı hələ kiçik yaşlarından sayılın minlərlə hesablanmış düşmən qoşunlarının pərən-pərən salınmasına misilsiz nümunə göstərirdi, bununla bütün qoşunları da öz ardınca apardı. Hələ uşaqlığında fiziki gücən bütün Şah İsmayıllı bütün Səfəvi döyüşçülərinə nümunə idi və onu gələn döyüşlərdən qorurdu. Həmin fiziki gücən zaman amili ilə istedadla əlaqələndirilməsi isə onun qatıldığı döyüşlərdə uğurun əldə edilməsinin başlıca səbəbələrindən birinə çəvirlərdi. Bu baxımdan, Çaldırın döyüşündə Şah İsmayıllı qərar tut-

duğu cinahda say və təchizat baxımdan Səfəvi qoşunlarından müqayisədiləməz dərəcədə fərqliənən Osmanlı qoşunlarına qarşı nümayiş etdirilən firtına dünya hərb tarixində fiziki gücün hərb məharətinə ən yaddaşanlıqda bilər.

Çaldırın döyüşü ilə bağlı, bir qayda olaraq, Şah İsmayıllı iradalar tutulur. Sözsüz ki, iki türk dövləti arasında bu döyüşün olmaması həmin dövlətlərin xeyrinə olardı. Lakin bu döyüşün təşəbbüskarı Şah İsmayıllı deyildi və bu döyüşə Osmanlı qoşunları ilə müqayisədə çox az qüvvə ilə çıxmışdı. Osmanlı qoşunlarının ümumi sayı an azı dörd dəfə Səfəvi qoşunlarından üstün idi. Şah İsmayıllı döyüşə qoşulduğu sağ cinahda 6-7 min nəfərlik qoşun dəstəsi 50 min nəfərlik Osmanlı qoşunlarına qarşı çıxdı. Səfəvi qoşunlarında bir dənə də olun odlu silah olmadığı halda onları təkəcə sağ cinahının qarşısında Osmanlı ordusunun 100 topu, çoxlu sayıda da tufəngçi var idi. Topları o zamanlar qarşı tərəfdə dəhşət yaradıqda bərəkətli silah olmaqla, qarşısına qoyma aly məqsədə çatmaq üçün Şah İsmayıllı daha tesiri və qətiyyətli bir qüvvə və vasitə əldə etmiş oldu.

Dinin və siyasetin Şah İsmayıllı tərəfindən yaradılmış vəhdəti onun dövrü və mühiti üçün son dərəcə canlı olan bir dünyagörüşünə və ideologiyaya çevrildi. Bu dünyagörüşü cəhalətə, fanatizmə, korafehmiliyə dayaqlanan bir dünyagörüşü deyildi. Əksinə, həmin dünyagörüşü yeni və uzunmürlü bir dövlətin qurulmasına zəmin yaradan dünyagörüşü və ideologiya oldu. Şah İsmayıllı şəcəriliyi də bu gün ifratçılığı ilə seçilən bəzi şəhərətərəfli əməkdaşlıqların oxşarı deyildi. Teriqt mürşidi kimi, Şah İsmayıllı müsəlmanlar arasında dini maariflənmənin, dini zəka və təfekkürün inkişafının tərəfdarı idi.

Şah İsmayıllı soyuq silah dövrünün son böyük cəngavərlərindən biri sayıla bilər. Onda Heyrət ediləcək fiziki güc var idi və onun döyüşkənliyi də bu fiziki gücən qaynaqlanırdı. Hərəkatına başladığı ilk günlərdən de Şah İsmayıllı bu hərəkatın vuran eli idi və sonsuz fədakarlıqla bütün döyüşlərinə qaynar nöqtəsinə gərginliyini öz üzərinə götürürdü. Yəni, Şah İsmayıllı hələ kiçik yaşlarından sayılın minlərlə hesablanmış düşmən qoşunlarının pərən-pərən salınmasına misilsiz nümunə göstərirdi, bununla bütün qoşunları da öz ardınca apardı. Hələ uşaqlığında fiziki gücən bütün Şah İsmayıllı bütün Səfəvi döyüşçülərinə nümunə idi və onu gələn döyüşlərdən qorurdu. Həmin fiziki gücən zaman amili ilə istedadla əlaqələndirilməsi isə onun qatıldığı döyüşlərdə uğurun əldə edilməsinin başlıca səbəbələrindən birinə çəvirlərdi. Bu baxımdan, Çaldırın döyüşündə Şah İsmayıllı qərar tut-

yəş fəaliyyəti Şah İsmayıllı tərəfinən planlaşdırılır və onun şəxsi rəhbərliyi altında həyata keçirilir. Elə bir döyüşü yox idi ki, Şah İsmayıllı orada say üstünlüğünə malik olsun. Səfəvi qoşunlarının əldə etdiyi böyük zəferlər Şah İsmayıllı bacarığının, teşkilatlılıq məharətinin məntiqi nəticəsi idi. Şah İsmayıllı rəhbərlik etdiyi on minlərlə döyüşçünün mənəvi potensialını üzə çıxarıb istiqamətləndirməyi və reallaşdırmağı bacaran sərkerdə idi. Şah İsmayıllı tərəfindən rəhbərlik edilən Səfəvi qoşunları soyuq silah dövrünün ən döyüşkən qoşunlarından biri idi. Məhz bu qoşunların mübarizliyi nəticəsində Şah İsmayıllı 1501-ci ildə əsası qoymulmuş Səfəvi dövlətinin sərhədlerini xeyli genişləndirə bilmişdi.

Şah İsmayıllı məharəti, ezmkarlığı, mübarizliyi, yenilməzliyi herb işi üçün heç zaman dəyərini itirməyəcək bir nümunə və meyarıdır. Onun hərbi təfəkkürü və döyüşgəsli işə metodoloji baxımdan her zaman canlı olaraq qalacaqdır.

Şah İsmayıllı Azərbaycan dilinin və ədəbiyyatının inkişafında son dərəcə böyük xidmətləri vardır. O, Azərbaycan dilinin saray (rəsmi) statusunu daşı və möhkəmləndirdi, Azərbaycan dilinin inkişafına yeni bir tekən verdi, Azərbaycan dilinə yeni bir münasibət formalasdırdı.

Şah İsmayıllı hakimiyyət illəri Azərbaycan dilində yaranan ədəbiyyatın da yeni bir sehifəsi sayıla bilər. O özü Azərbaycanlı ədəbiyyatın in gözəl nümunələrini yaratdı və bununla Azərbaycan dilindən ədəbiyyatın da inkişafına yeni bir tekən verdi. Özü xalq həyatından və yaradıcılığından irəlilən şeir janrlarında son dərəcə sadə və anlaşıqlı dildə əsərlər yaratmaqla beraber, Şah İsmayıllı şairlərin yaradıcılığına geniş meydən açdı.

Bədii yaradıcılığında əhətə etdiyi mövzularla Şah İsmayıllı ictimai fikir tarixində də dərin izlər buraxmış bir şəxsiyyətdir. Şah İsmayıllı hakimiyyətə gəlməsi ilə mədəniyyətin, rəssamlığın, memarlığın inkişafında da yeni bir sehifə açıldı, xüsusilə istədədilən sənətkarlar Səfəvi sarayının qayğısı və himayesi altına alındı. Şah İsmayıllı dövrünün ədəbi məktəbləri bütün Şəhərin adəbi fikri-n inkişafında yeni bir sehifə idi.

Şah Təhmasibin Osmanlı Sultanına göndərdiyi məktublardan bərində İmam Hüseyin ilə bağlı mərabətələrə, qoşuna qoşmaq və Moskvaya daxil ola biləcə də, məhz bu döyüşün gedisində göstərdiyi məharətə görə Rusiyanın ən məşhur sərkərdələri sırasına qalxa bildi. Cənubi Napoleon Borodino yaxınlığında qələbə qazanıb Moskvaya daxil ola biləcə də, bir andan sonra geri dönməli oldu və Rüsiyəni cökdmək niyyətinə nail ola biləmədi. Sultan Səlim İsa Çaldıranda uğur əldə edib Təbrizə daxil ola biləcə də, bu şəhərdə heç bir heftə də qala biləmədi. Cənubi Şah İsmayıllı siyaseti, taktikası Sultan Səlimi buna məcbur etdi. Sultan Səlim Səfəvi dövlətini cökdüre bilmədən geriye üz tutdu. Yəni, son nəticədə Sultan Səlim istəməsə də, Şah İsmayıllı qətiyyəti qarşısında duruş gətirə bilmedi və onun iradesini qəbul etmək məcburiyyətində qaldı.

Şah İsmayıllı böyük fateh idi. O, dünya fatehləri arasında özünə la

Böyük Vətən müharibə-sində tarixi qələbədən 74 il keçir. O illərdə söz, bu anlamda şeir də müsəlləh əsgər idi. Səməd Vurğunun "Ananın öyüdü" kimi seirləri döyüşən ordunun qələbə ruhunu kükrədirdi. Şairin təqdimatında azərbaycanlı anaların əsgər oğullarına dedikləri öyündə-nəsihətləri də bu kükrəyi-şə qarışır. "Oğul, bir anan mənəm, bir anan Vətəndi. Vətənini ananı qorudügen kimi qoru...", - kəlmələri əsgərin gözlərinin nurunu, dizlərinin taqətini, ürəyinin təpərərini artırır. Aradan illər keç-sə də, bu öyündə-nəsihət ya-sayırlar, yaşadılur.

"Bir anan - mən, biri - Vətən" deyimini əsgərlərimiz atalar xitabən "Bir anam - sən, biri - Vətən" deyirlər.

Ön xətdə ezamiyyətdəydim. Zabitlərlə, gizirlərlə, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularıyla, zabitin təqdimatıyla nümunəvi xidmət edən əsgərlərlə səhbətləşmişdim. Səhbətlərimiz bir məramla yekunlaşmışdı - Ali Baş Komandanın verəcəyi əmr, döyüşlər, qələbə, Büyük Qələbə, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi...

Oyranmışdır ki, əsgər Vaqif Əsədovun atası mühəndis, anası tibb işçisi, qardaşı VII sinif şagirdidid. Vaqifdən soruşdur ki, bu anlarda anana ne deyərdin? Həvəsle, tərəddüd etmədən, çəkinmədən dedi. Vaqifin dediklərini yazmağı özümə mənəvi borc bildim:

"Salam, ay ana! Necəsan?

Yəqin ki, yənə qonşulara gileyənlərsə ki, Vaqifdən bir həftədə xəber-əter yoxdu. Bir həftə böyük müddət deyil ki. Vaxtim olsa, səni intizarda qoymaram, tez-tez məktub yazarəm. Narahat olmayın, men çox yaxşıyam, heç nədən narahatlığım yoxdu. "Açıq qapı" gündündə özünüz də gördünüz ki, hərbi hissəmizdə hər şey yüksək səviyyədə təşkil olunub. Onda valideynlər adından çıxış edəndə atam demişdi ki, bu şəraiti bizim vaxtimızla müqâ-

yise etmək mümkün deyil, 25 ilde hər şey yaxşılığa doğru çox dəyişib.

Həmin gün əsgərlərlə nahar da etdiniz. Yeməklərin keyfiyyəti siz də razı saldı. Sən əsgər dostum İlkinin anasına dedin ki, qadın səliqəsi öz yerin-

dərslərini nece oxuyur? Əlaçı olacağına söz vermişdi.

"Açıq qapı" gündündə sıra meydanını, təntənəni, təntənəli keçidi, yataqxanaları, əsgərlərin zabitlərə ehtiramını görəndən sonra komandirimizə dediklərini unutmayıb ki? -

dik. Aradan illər keçəndən sonra həmin misranın aşılılığı metləblər haqqında fikirlər deyiildi. Əsgərlərimizin çıxışlarını maraqla dinləyirdik. Təhirin dedikləri çox xoşuma gəldi: "Xalq şairi Fikret Qocanın bir beytini xatırlayıram: Vətən gözdü, biz kirpi, gözümüzün keşiyini çekirik". İlqar dedi ki, biz Vətənimizi anamızın arzuladığı səviyyədə sevirik. Uşaqlığımızda əzbərlədiyim bir şeir düşdü yadına. O şeiri dedim. "Bir anam - mən, biri - Vətən", - deyəndə hamı məni alıqlaşdı...

Disputun sonunda komandir digər əsgər yoldaşları kimi mənə də təşəkkür elan etdi...

Ay ana! Sizin öyündə-nəsihətinizi unutmamışam. Hərbi anda sədəqətə xidmət edirəm. Xalq şairi Səməd Vurğunun "Ananın öyüdü" şeirinin bir misrasını disputda dediyim kimi sənə deyirəm: Bir anam - sən, biri - Vətən, Vətəni də səni sevdiyim qədər sevirm. Bu sevgi həm sənən, həm də mənim sevgim qədərdi...

"Açıq qapı" gündündə dostlarımın bir neçəsiyle tanış oldunuz. İndi sıralarımız xeyli genişlənib. Mənim əsgər dostlarım Hərbi Nizamnamələrin tələblerinə uyğun xidmət edirlər. Bizim üçün asudə vaxt da hərbi xidmətdir. Müəyyən müddətə asudə olanda da düşüncələrimiz hərbi xidmətdən üzülmür. Vətəndən danışırıq, dövlətdən, dövlətçilikdən, təlimlərdən, şəhidlərimizdən, qəhrəmanlarımızdan, qələbədən, Böyük Qələbədən danışırıq. 2016-ci ilin Aprel döyüşlərini, qazanılan qələbələri qürurla xatırlayıraq. Mənim əsgər dostlarım da analarına xitabən "Bir anam - sən, biri - Vətən" deyirlər, onlar da Ali Baş Komandanın döyüş əmriyle torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək döyüşlərin iştirakçı olmaq isteyirər..."

Sağlıqla qalın. Evinizə qalib əsgər kimi qayıtmağı arzulayıram. Onda Samir deyəcək ki, mənim qardaşım da torpaqlarımızı işğaldan azad edənələrin sırasında olub..."...

Azərbaycan əsgərinin düşüncələrinin işığı düşüncələrimizi arzuladığımız səviyyədə işləşəndir. Bundan qürür duyuuru...

Bele əsgərləri olan Azərbaycan Ordusunun güclüdür, torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadirdir...

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist

de, burada əsgərləre bişirilən yeməklər ana qayğısıyla hazırlanır, ana nevazisilə teqdim olunur. Ona görə belə dadlıdı. Çıxanda hamisəna təşəkkür edərik..."...

Vaqifi dinlədikcə Azərbaycan əsgərinin işqli düşüncəleri ürəyimi dağa döndərdi. Onun dediklərini Azərbaycan Ordusunun inkişafının, təchizatının, mənəvi-psixoloji hazırlığının səviyyəsinin etirafı bilirdim. Mənə də məlum olan həqiqətlərin əsl vətəndaş heysiyətiyle təqdim olunmasından qururlarıram..."...

"Atam necədi? Hərden təzyiqdən gileyənlərdi. Dermanları vaxtı-vaxtında içməyinə nəzarət et. Yəqin ki, yənə işdən yorğun qayıdır. Özü də fər edir ki, əmək kitabçasında bircə qeyd var: Gəmi təmiri vadu. Su aydınlaq, sularda üzən gəmilərə özür verməyi də xoşbəxtlik bilir. Mənim xatırlatmadım yersizdi, onsuza da atamın istirahətine məsuliyyətə yanaşırınzı.

Samir necədi? Əsgər qardaşı olmasına yənə qururlarırmı? Qururlaşmaq öz yerində,

"Mən də sizin kimi zabit olacaq". Ona de ki, zabit olmaq asan deyil. Zabit olmaq istəyən əziyyətlərə qatlaşmalıdır, yeni, həm dərslərini yaxşı oxumalıdır, həm də idmanla ciddi məşqül olmalıdır. Men zabit olmaq istəyiyle yaşayışın məktəbi qardaşlıqla fər edirəm. "Açıq qapı" gündündən sonra hərbi hissəmizdə dostlarımın çoxusu zərafatla, ərkək, bir qədər də Samirə rəğbətə görə məni Samirin qardaşı, zabitin qardaşı çağırır. Bu müraciətdən qətiyyən incimər, əksinə, qururlarıram..."...

Əsgərin hərbçi peşəsinə rəğbəti onun dünyadıyumu-nun səviyyəsinin göstəricisi bildim. Azərbaycan Ordusunun əsgərləri belə əsgərlərdi, yeniyetmələri Samir kimi qətiyyətli, hərbçi peşəsinin nə dərəcədə gərəkli olduğunu dərk edirər...

"Dünen asudə vaxtda bölü-yümzdə disput təşkil edilmişdi: "Vətəni sevməyən insan olmaz". Hamıma tanış fikirdi, Abbas Səhhətin "Vətən" şeirindən bir misradı. Orta məktəbdə bu şeiri hamımız əzberləmiş-

Şaheedliq

Türkiyənin ROKETSAN şirkətinin istehsalı olan 107 mm-lik T-107 reaktiv yaylım atəş sistemi artilleriya və piyada birlikləri tərəfindən hər cür hava şəraitində istifadə edilə bilən silah sistemidir. T-107 adlı reaktiv yaylım atəş sistemləri asan sökülb-yığıyla və daşına bilir. T-107 dağ və xüsusi təyinatlı birliklər üçün nəzərdə tutulur. T-107 kiçik olduğu qədər manevrildir. Əmr verildikdə, qısa müddətə təyin olunmuş əraziye çıxarılır, düşmənin mövqelərinə atəş zərbəsi endirilir və atışdan sonra qısa müddətədə mövqeyi dəyişdirilir. Sistem

məşinlərin üzərində, yedəyində, habelə helikopter asmasında daşına, əraziyə paraşütle atla bilir. Atışın idarə edilmesi mini el kompüterinin üzərindən heyata keçirilir. 12 lüləli T-107-nin boş halda çəkisi 385 kilogramdır. Rakət buraxılışı 0.5-0.9 saniyə intervalindədir.

T-107 reaktiv yaylım atəş sistemləri, həmçinin TR-107 artırılmış mənzilli rakətərlə atəş açır. TR-107 rakətərinin atış mənzili 11 km təşkil edir ki, bu da MDB məkanında geniş yayılmış Rusiya və Ukrayna istehsalı olan rakətərin atış mənzilindən 3-4 km çoxdur. TR-107 rakətəri atış mənzilinə, dəqiqliyinə və da-

gidicə gücünə görə öz sinifində ən mükəmməl və dünyada qəbul edilən rakətərdən biri hesab olunur.

TR-107 rakətərində az tütünlü kompozit yanacaq tətbiq edilib. Qələp-fuqas döyüş başlığına malik olan rakət

uzaq məsafədəki kiçik hədəflərə qarşı da effektiv tətbiq oluna bilir. Rakətin ağırlığı 19.5 kq, döyüş başlığı 8.4 kq, döyüş başlığının dağıdıcı radiusu isə 14 metmdir.

Hazırladı:
Svetlana YUSUBOVA

Hərbi texnikalar, silahlar

T-107 reaktiv yaylım atəş sistemləri

şəhərə qarşıda keçirildi. İllər ərzində əsasən əzərbərlər tərəfindən istifadə edilən T-107 reaktiv yaylım atəş sistemləri, həmçinin TR-107 artırılmış mənzilli rakətərlə atəş açır. TR-107 rakətərinin atış mənzili 11 km təşkil edir ki, bu da MDB məkanında geniş yayılmış Rusiya və Ukrayna istehsalı olan rakətərin atış mənzilindən 3-4 km çoxdur. TR-107 rakətəri atış mənzilinə, dəqiqliyinə və da-

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Türkiyə və Rusiya hərbi aviasiya texnikası sahəsində əməkdaşlıq edəcəklər

Türkiyə və Rusiya rəsmiləri Su-35, Su-57 reaktiv qırıcı təyyarələri, aviasiya mühərrikləri və elektronika sisteminin tədarükü ətrafında müzakirələr aparacaqlar.

Bunu Rusyanın Federal Hərbi-Texniki Əməkdaşlıq Xidmətinin rəhbəri Dmitri Şuqayev Moskvada keçirilən "MAKS-2019" Beynəlxalq Aviasiya və Kosmos Sergisində bildirib. O, hərbi aviasiya texnikasının tədarükü məsələlərini türkəyi həmkarı İsmayıllı Dəmirlə műzakirə edəcəyini əlavə edib.

Türkiyənin Müdafiə Sənayesi Departamenti rəhbəri İ.Dəmir jurnalistlərə müsahibəsində bildirib ki, danışılarda S-400 zenit-raket komplekslərinin tədarükünün davamı ilə bağlı məsələlər, habelə Rusiyadan Su-35, Su-57 reaktiv qırıcı təyyarələrinin alınmasının detalları ətrafında fikir mübadiləsi aparılacaq.

Qeyd olunub ki, bu məsələlər Rusiya və

Türkiyə prezidentlərinin avqustun 27-də Moskvada keçirdikləri görüşdə də müzakirə olunub. Vladimir Putin aviasiya sərgisində Rəcəb Tayyib Ərdoğan'a yeni nəsil Su-57 reaktiv qırıcı təyyarəsinə təqdim edib. İki ölkənin liderləri, həmçinin Su-35 təyyarəsi, Mi-38 nəqliyyat helikopteri və Ka-52 hərbi helikopterinə də baxış keçiriblər.

Cində hərbi parad keçiriləcək

Çin Xalq Respublikasının (ÇXR) yaranmasının 70-ci ildönümü münasibətə oktyabrın 1-də Pekində hərbi parad keçiriləcək.

Bu barədə Çin Kommunist Partiyasının təbliğat şöbəsinin müdürü Van Siaohuy mətbuat konfransında bildirib. Diqqətə çatdırıb ki, parad ÇXR-in yaranmasının ildönümü münasibətə keçirilən silsilə tədbirlərdən biri olacaq. Paraddan sonra ziyafer və atəşşəşanlıq təşkil edilecək. Mərasimdə yüksək medallara, o cümlədən bu il ilk dəfə təqdim olunacaq "Respublika" medalına layiq görünlənlərə medalları verilecək.

Qeyd edək ki, Çin Xalq Respublikası 1949-cu il oktyabrında 1-də elan olunub.

Pakistan "Qəznəvi" ballistik rakətinin sınağını keçirib

Pakistan Silahlı Qüvvələrinin sözüsü, general-major Asif Qafur bildirib ki, Islamabad "Qəznəvi" ballistik rakətinin sınağını keçirib.

Silahlı Qüvvələrin Baş Qərar-gahının yaydığı rəsmi məlumatda rakətin sınaq buraxılışının avqustun 28-dən 29-na keçən gecə həyata keçirildiyi bildirilir. Qeyd olunub ki, "Qəznəvi" döyüş başlıqlarını 290 kilometr məsafədəki hədəfə çatdırmağa qadirdir.

Pakistanın Baş naziri İmran Khan rakətin uğurlu sınağına görə hərbçilərə təşəkkürünü bildirib və pakistaniları təbrik edib.

İran yeni pilotsuz uçuş aparatını təqdim edib

İran yeni pilotsuz uçuş aparatını təqdim edib.

Yerli istehsal olunan uçuş aparati 670 kilogram ağırlığındadır və 120 kilogram silah-sursat daşımaq imkanına malikdir.

İran Müdafiə Nazirliyindən verilən açıqlama bildirilib ki, saatda 900 kilometr məsafəni qət edə bilən aparat yeni texnologiyaya əsasən müasir cihazla təchiz olunub və radarlardan yaya bilir.

Yeni pilotsuz uçuş aparatı İran ordusunun istifadəsinə verilib.

AZERTAC-in materialları əsasında

Vətən eşqinə

Ay eller, bir məni dinləyin bari,
Endirin dağlardan tez ilxilar!
Hanı göy qulanlar, kəhərlər hanı?
Hanı qantarğalar, yəhərlər hanı?

Düşmən ayaq basır doğma Vətənə;
Tez tutun, hardadır göy səmənd atım!
Qoyun qollarımı çırmayıb yene
Deli ürgələrə bir kəmənd atım.

Durmayıñ, atları tez yəhərləyin!
Bize müntəzirdir cəbhələr yəqin.
Çiyimde bayraqın günəşdən uca,
Gedirəm, atlanın, sürüñ dalımcı!

Kim deyir "şeirdən indi kar olmaz?"
Kim deyir "şaire silah yaraşmaz?"
Bizim məskənimiz edilsə soraq,
Bilin cəbhələrdə gərmişik sinə.

Sərefdir at minmək, qılınc bağlamaq
Azadlıq eşqinə, Vətən eşqinə!..
Çiyimde bayraqım günəşdən uca,
Gedirəm, atlanın sürüñ dalımcı!

Bu yerlər

Yaxın sirdəş kimi, əziz dost kimi,
Qolunu boynuma saldı bu yerlər.
Mənim bu nisgiliim vardı əzəldən,
Oxşayıb könlümü aldı bu yerlər.

Göylərə uçsam da bağlıyam yenə,
Əziz dogma yurda, doğma Vətənə...
Min eldə min nemət dadmışam, mənə
Şekərdi bu yerlər, baldı bu yerlər!

Aşiq elden alır öz nəfəsini,
Gəldim eşitməyə elin səsini;
Könlümün dil açan kəməncəsini,
Zərif əllərilə çaldı bu yerlər.

Obanın, oymağın sordum yaşını,
Dağlar təzim edib əydi başını.
O dəm alım kimi çatıb qaşını,
Derin xəyalata daldı bu yerlər.

Vidadi xanlardan görmədi kərəm,
Vaqifə dağ çəkdi burda min sənəm.
Öldü qoç Koroğlu, öldü xan Kərəm
Sinesi kədərlə qaldı bu yerlər.

Kim minib Qazağın dilboz atını,
Götürür toyların şal xalatını...
Şeirin, sənətin mükafatını,
Hər zaman hər yanda aldı bu yerlər.

Mən Qazağa gəlmişəm

Vaxt olub ki, bu yerləri dolanıb
Bir ov üçün min sərəga gəlmişəm.
Düşüb arxasından, başı alovlu,
Boz arandan göy yaylağı gəlmişəm.

Nə çəkmədim həle cavan yaşimdada?
Oda düşdüm minbir sevda başımda,
Xatirəm var torpağında, daşında,
Mənə tanış bir oylağa gəlmişəm.

Yer üzündə min bir cənnət olsa da,
Bağ-bağçası mələklərlə dolsa da,
Tayi yoxdur bu yerlərin dünyada -
Cənnət kimi bir torpağa gəlmişəm.

Günəş doğdu, parçalandı çən, duman,
Güldü bizim üzümüzə dağ, aran...
Əziz gündür - hər yan çalan, çağırən,
Şən büsəata, xoş növrağa gəlmişəm.

İller keçir, ömrü yarı, gün yarı;
Necə atım etibarı, ilqarı?
Osman deyir: sizin kimi dostları
Görmək üçün mən Qazağa gəlmişəm.

Bircə zərrəm də bəsdi...

Yad ellərə düşəndə
qəriblik boğur məni...
Əyilməyə, sınmaga
qoymayıq qürür məni...
İstər dən kimi üüt,
un kimi yoğur məni,
İstər lap qovurğa tək
bir sacda qovur məni.

Könlüm şeir istəyir

Duyğular
poeziyası

*Xalq şairi Osman Sarıvəllinin
şeirləri Vətənin əsrarəngiz gözəlliklərini tərənnüm edir, bu yerlərə valeh olmağın fəzilət olduğunu xatırladır, insanlığa məhəbbət duyğuları aşılıyır. Bu şeirlər həm də "Mehrabi uca göylər olan" (N.Gəncəvi) eşq haqqında kövrək, düşündürücü duyğuların poetik ifadəsidir.*

*Xalq şairi Osman Sarıvəllinin
yaradıcılığı duyğuların poeziyası
olduğu üçün həmişə müasir olub...*

*Bir atalar sözünü şeira gətirən
şairə görə, "el bir olsa zərbi kərən sindirər", Azərbaycan aşığı Ali Baş Komandanın əmriylə işgalin "belini sindiracaq" ...*

"Azərbaycan Ordusu"

İstər tonqal qalayın,
siz meni atmaq üçün.
Bircə zərrəm də bəsdir
məni tanıtmaq üçün.

Günah onun özündədir

Dostum, ince barmaqların
Sədəflərin üzündədir.
Mənim meylim bir sazında,
Bir də şirin sözündədir.

Qarayazı meşəsində,
Cavan ovçu həvəsində,
Qulağın maral səsində,
Gözün ceyran izindədir.

Tarixi var hər daşın da,
Terlanın on beş yaşında,
Bəzən qarlı dağ başında,
Bəzən Muğan düzündədir.

Baxan kimi sərraf gözün,
Təmtəraqlı yalan sözün,
Canı yoxdur, dedin özün,
Məna sözün düzündədir.

Zaya getmez alın tərin,
Bir gün bitər şah əsərin,
Arzuların, dileklerin
Hələ sənin gözündədir.

Söz şairin ürəyində,
Zor binanın direyində,
Güç pələngin biləyində,
Pəhlivanın dizindədir.

Heç əlinə alma əsa,
Yetmişində batma yasa,
Hər kim yüz il yaşaması
Günah onun özündədir.

Dərdin alım

Çiçəklərdən səni könlüm,
Dilər keçər, dərdin alım.
Xəyalın tez-tez yanımıdan
Gülər keçər, dərdin alım.

Dağ başını aldı duman,
Körpe quzu anasından
Azib ayrı düşsə, bir an
Mələr keçər, dərdin alım.

Demə: dünya bir qəfəsdir,
Mahnılarım quru səsdır,
Eşq, sevda bir həvəsdir,
Gələr keçər, dərdin alım.

Bahar çığı səhər erkən,
Göy çəməndə gəzəndə sən,
Bilirsənmi ürəyimden
Nələr keçər, dərdin alım?!

Söylə

Dərdim coxdur, dərdin alım, ay aşiq,
Al sazi, bu dərdi hər yana söyle.
Əqildən kəm olan duymaz, anlamaz,
Mənim sözlərimi qanana söyle.

Adamı oynatmaq insanlıq deyil,
Eşqi hiss etməmək cavanlıq deyil,
Mənim şikayətim divanlıq deyil,
Nə sultana söyle, nə xana söyle.

Həmişə əlində saxla cilovu,
Yalnız ovçu bilər oylağı, oyu.
Kim oda düşməyi duymaz alovu,
Məhəbbət oduna yanana söyle.

Haqq olur... - mən hara, bu ilqar hara,
Düşmüsəm ne edim, yoxdur bir çara.
İşdir, yoluñ düşdü qarlı dağlara,
Haray çek, ahımı dumana söyle.

Tapılmaz eləsi bizim zamanda,
O təkdir, heç misli yoxdur cahanda.
Bəlkə bir gün gördüm toyda, nişanda
Unutma ərzimi bir mana söyle.

El ağız fal olar, bunu sal yada,
Sirri dosta vermə, söyləmə yada.
Xeyir xəbər olsa eldə, obada,
Qayıdib gələndə Osmana söyle.

Əsirgəməzdim

İllərin, ayların əlində ömrüm
Bir yol titrəmədi, bir yol əsmədi.
Bu güne, sabaha baxdı inamlı,
Eldən ümidiñi bir an kəsmədi.

Dünyada faydalı, dəyərli ne var,
Toplamaq istədim yeri düşəndə.
Səadəti üçün mən öz xalqımı,
Öyrənmək istədim düşmənimdən də.

Qalan illərimi bilmək istədim,
Dedim o necə qış, o necə yazdır?
Qaytarmaq istədim sənə borcumu,
Baxıram, bir ömür nə qədər azdır.

Tayın, bərabərin yoxdur, ey Vətən!
Neçə ölkə gəzdim, neçə el gəzdim.
Yüz ömrüm olsayı, verər büssbütn,
Səndən bir günümü əsirgəməzdim.

El gücü - sel gücü

Baxıram sahildən daşlı döşlərə
Yayılıb əlləri belli adamlar.
El gücü - sel gücü demiş, atalar,
Bu müdrik məsələdə böyük mənə var...

Ötən bir anı da xeyli zamandır
Dolanın hər ayın, keçən hər ilin.
Kiçik bir damlaş olmaq da xoşdur
Bu güclü axının, bu güclü selin.

Körpə yasəmənin eşdim dibini,
Vurdum alağıni, otunu biçdim.
Əkdiyim kükənarı suladım bu gün,
Elə bil yanırdım, özüm su içdim.

Pöhrələr, şitillər indi körpədir,
Fidanlar on qarış deyil hələlik.
Sabah boy atacaq, görəcəksiniz
Xəzer sahilində yaşıl meşəlik...

Yayları buraya qızlar, oğlanlar
Hər yandan sel kimi tökülcəkdir.
Qumluqda qaralıb gümrah cavanlar,
Sərin kölgəlikdə dincələcəkdir.

Sevib oxşayacaq gənclik eşqini,
Sahili bürüyən güllər-çiçəklər.
Qumsalı gülüstan edən kəsləri,
Nəsillər hörmətlə yad edəcəklər.

İdman

"Qarabağ" komandası "Linfield"ə 2:1 hesabı ilə qalib gəlib

Avqustun 29-da Ağdamın "Qarabağ" komandası UEFA Avropa Liqasının pley-off mərhəlesi çərçivəsində Şimalı İrlandiyanın "Linfield" komandası ilə cavab görüşü keçirib.

Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionunda keçirilən qarşılaşma Ağdam təmsilcisinin 2:1 hesablı qələbəsi ilə başa çatıb. Beləliklə, "Qarabağ" komandası iki oyundan notecisine görə (2:3, 2:1) UEFA Avropa Liqasının qrup mərhələsinə vəsiqə qazanıb.

Qarşılaşmanın ilk dəqiqələrində rəqibin qəpisi təzyiq altında saxlayan "Qarabağ" bir neçə dəfə hesabı açmağa yaxın olub.

Görüşün 6-ci dəqiqəsində Xayme Romeo komandasının ilk qolunu vurub - 1:0.

Matçın 88-ci dəqiqəsində "Qarabağ" hesab arasındaki fərqi iki topa çatdırıb. Oyunu yenice daxil olmuş Qara Qarayevin ötürməsini Abdulla Zubir qola çevirib. Lakin əsas vaxta əlavə edilmiş dəqiqələrde Şayne Laveri buraxılmış toplardan birinin əvəzini çıxsa da, bu, komandamızın növbəti mərhələyə çıxmamasına mane olmayıb.

Rüstəm Orucov cüdo üzrə dünya çempionatında gümüş medala sahib olub

Azərbaycan cüdoçusu Rüstəm Orucov Yaponiyanın paytaxtı Tokioda keçirilən dünya çempionatını ikinci pillədə başa vurub.

R.Orucov (73 kg) belaruslu Vadim Şoka, Yunanistan təmsilcisi Georgios Markarian, kanadalı Konstantin Qabun və İsraili Tohar Butbulu məğlub edərək yarıfinala yüksəlib. Finala gedən yolda R.Orucovun rəqibi komanda yoldaşı Hidayət Heydərov olub. Cüdoçularımızın duelindən R.Orucov qalib ayrıraq finala yüksəlib. Qızıl medal uğrunda görüsə cüdoçumuzun rəqibi "Rio 2016" Yay Olimpiya Oyunlarının qalibi yaponiyalı Şohei Ono olub. Rəqibinə məğlub olan R.Orucov dünya çempionatının gümüş medali ilə kifayətlənib.

Balaca gimnastımız Mina Abbasova daha bir qızıl medal qazandı

Doqquz yaşılı gimnast Mina Abbasova iyunda Bakıda keçirilən "Gymkids" kuboku 2019" bədii gimnastika üzrə birinci açıq beynəlxalq çempionatda qızıl medal qazanıqdan sonra Budapestdə XIX "Gracia" kuboku turnirində de ölkəmizi uğurla təmsil edərək çempion olub. Mina Abbasova bununla da aktivinə sayca 35-ci medalı (13 qızıl, 19 gümüş, 3 bürünc) yazdırıb.

Azərbaycan karateçiləri Rizədə uğurla çıxış ediblər

Türkiyənin Rizə şəhərində Qaradəniz və Xəzəryanı ölkələrin təmsilciliyi arasında növbəti karate çempionatına yekun vurulub.

Ənənəvi yarışa 162 idmançı ile qatılan Azərbaycan karateçiləri 16 qızıl, 14 gümüş və 17 bürünc medalı üzümü hesabla yerli idmançılarından sonra ikinci pilləni tutublar.

Rizə Qapalı İdman Salonunda usaqlar, yeniyetmələr, gənclər, böyükələr və veteranlar arasında turnirdə 9 ölkədən 57 regionu təmsil edən 158 klubun tərkibində 1506 idmançı mübarizə aparıb.

AZERTAC-in materialları əsasında

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kiçik çavuş Tahirov Ceyhun Zahir oğluna 2017-ci ildə verilmiş şəxsi vəsiqə üçün etibarsız sayılır.